

економических измерителей - экономически обоснованных цен на продукцию различных отраслей, оценок эффективности разнокачественных природных ресурсов, измерителей общественной полезности продукции. Однако эти измерители могут испытывать влияние недостаточности обоснованных первичных измерителей, что вынуждает разрабатывать особую методику корректировки первичных измерителей для хозяйственных моделей.

С точки зрения "интересов" моделирования экономики в настоящее время наиболее актуальными проблемами совершенствования экономических измерителей являются оценка результатов интеллектуальной деятельности (особенно в сфере научно-технических разработок, индустрии информатики), построение обобщающих показателей социально-экономического развития, измерение эффектов обратных связей (влияние хозяйственных и социальных механизмов на эффективность производства).

УДК 551.4.012

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Коповаленко А.С., ст. викладач кафедри маркетингу

Науковий керівник: к.е.н., доц. Ситяєва І.П.

*Мелітопольський відокремлений підрозділ
Запорізького інституту економіки та інформаційних технологій (м. Мелітополь)*

Анотація. В статті розглянуто специфіку методологічної основи дослідження процесу становлення соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Summary. The article is about the specific methodology of researching the social responsibility of Ukrainian business.

Постановка проблеми. З розвитком в Україні ринкових відносин поступово відбувається усвідомлення того, що від бізнесу очікують не тільки якісних послуг, чесної сплати податків, а й участі у вирішенні соціальних проблем місцевих громад та суспільства в цілому. Тобто соціалізація бізнесу, дотримання принципів соціально відповідальної поведінки підприємств і підприємств в сучасних умовах стає об'єктивною необхідністю.

В Україні вже є успішні приклади соціально відповідальної позиції керівництва великих, середніх і малих підприємств. Ці випадки рідкі, часто така робота не носить системного характеру. Ускладнення соціально-політичних та економічних процесів потребує їх більш глибокого, всебічного наукового дослідження.

Відсутність системного підходу до впровадження реформ та перетворень, застосування принципово нової системи економічних знань спровокували неадекватність сприйняття фундаментальних теорій, концепцій і моделей, внаслідок чого виникають різні стимули до проведення необґрунтованих соціальних експериментів [1]. Тому великого значення набуває дослідження сфери економічних процесів в їх тісному взаємозв'язку з соціально-політичними та культурними явищами, систематизація отриманих результатів та їх відтворення в умовах сучасної економіки.

Аналіз останніх досліджень. Методологічна основа дослідження процесу становлення та впровадження концепції соціальної відповідальності на вітчизняних підприємствах базується на здобутках видатних філософів, економістів, соціологів. М.Вебер, В.Зомбарт, Й.Шумпетер заклали основи соціологічного підходу в аналізі економічних явищ і процесів. Їх ідеї були розвинуті такими вченими, як І.Кірцнер, Ф.Візер, Л.Мізес, Ф.Хайек, П.Друкер, Д.МакКлелланд, Дж.Шекль [2]. Серед вітчизняних дослідників в галузі соціологічних аспектів підприємництва необхідно відзначити Л.В.Бабасєву, Ж.М.Грищенко, Т.І.Заславську, В.В.Радаєва, В.Г.Смолькова [3; 4].

Мета тез – розглянути необхідність міждисциплінарного підходу до процесу становлення та впровадження українським бізнес-середовищем концепції соціальної відповідальності бізнесу.

Основний зміст. В сучасному світі співіснують різні системи господарювання, які здійснюють свою діяльність за різними правилами та принципами. Підприємства, які функціонують у певній господарській системі, мають специфічні структури власності і управління. Це зумовлює необхідність пов'язування специфіки ведення бізнесу в тій чи іншій країні з особливостями державної політики і очікуваннями населення, які зумовлені культурними, національними традиціями, історичними та соціально-економічними передумовами [5].

Економічні процеси і явища є об'єктами міждисциплінарних досліджень. Крім економічної науки, яка традиційно займається аналізом підприємництва в економічній системі, різні аспекти

діяльності бізнес-єдиниць вивчаються психологією, економічною антропологією, правовими науками, конфліктологією тощо [2]. Міждисциплінарний підхід передбачає дослідження соціальної відповідальності бізнесу як інституту сфери економіки і частини цілісного суспільного механізму. Такий принцип базується на виході за межі економіки, зв'язку природи досліджуваного предмету з іншими суспільними дисциплінами – соціологією, політологією, соціальною психологією тощо [6].

Починаючи з середини ХХ ст. основою економічної науки стало мистецтво вибору моделей, які б були релевантними до економічної дійсності. Відомий теоретик Джон Кейнс постійно фокусував свою увагу на моральному аспекті економічної науки. Він стверджував, що соціальний розділ економічної теорії повинен стати початком та завершенням в еволюції методологічної структури економічної науки [7].

Аналіз міждисциплінарного підходу, проблеми теорії і методології пізнання займають значне місце в роботах Фрідріха фон Хайєка. Корисним в його дослідженнях був соціологічний підхід до суспільних, у тому числі економічних, явищ. Економічні явища розглядаються як невід'ємна частина соціально-економічної системи, підкреслюються такі їх соціальні риси і властивості, які характерні ринковій системі в цілому в умовах вільної конкуренції, наприклад індивідуалізм господарюючих суб'єктів, їх суб'єктивна оцінка, їх уява про економічну свободу, їх конкурентна природа тощо [6].

Таким чином, дослідження процесу впровадження концепції соціальної відповідальності бізнесу підприємницькими структурами, застосоване на міждисциплінарному принципі, дозволить у подальшому ефективно прогнозувати соціальну еволюцію сучасного українського бізнесу.

Висновки. Таким чином, за результатами дослідження можна зробити такі висновки:

1. Соціалізація бізнесу в цілому і дотримання принципів соціально відповідальної поведінки представниками вітчизняного бізнесу в сучасних умовах стає об'єктивною необхідністю.
2. Дослідження економічних процесів необхідно здійснювати в їх взаємозв'язку з соціально-політичними та культурними явищами, систематизувати отримані результати та відтворювати їх в умовах сучасної економіки.
3. Необхідно пов'язувати особливості ведення бізнесу в країні з особливостями державної політики і очікуваними наслідками, які зумовлені культурними, національними традиціями, мають історичні та соціально-економічні передумови
4. Методологічною основою дослідження соціалізації бізнесу в Україні є міждисциплінарний підхід, який передбачає дослідження концепції соціальної відповідальності бізнесу як інституту сфери економіки і частини цілісного суспільного механізму.
5. Економічні явища необхідно розглядати як невід'ємну частину соціально-економічної системи в умовах ринкової економіки і вільної конкуренції.

Література:

1. Малий І. Галабузда Н. Економічна наука: проблеми усвідомлення методології // Економіка України. – 2006. – №1. – С.45-54.
2. Красильников С.Г. Представление предпринимателей об обществе: социальная ответственность бизнеса // ФОМ клуб. – 2005.
3. Безоголов А.В. Очерки социологии предпринимательства. / Под ред.Гаври Д.П. – СПб.: Петрополис, 1999. – 230с.
4. Город и бизнес: формирование социальной ответственности российских компаний / Под. ред. М.И.Либоракиной. – М.: Фонд «Институт экономики города», 2003. – 136с.
5. Шевчук А.В. Социальная роль бизнеса в моделях корпоративного управления // SPERO. – 2005. – №2. – С.17-26
6. История экономических учений (современный этап): Учебник./Под общ.ред. А.Г.Художкомова. – М. ИНФРА-М, 2004. – 733с. – (Серия «Высшее образование»).
7. The Collected Writings of John Maynard Keynes. London, Macmillan, 1973.

УДК 658.15:330.1

ГЕНЕЗИС ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА» В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕОРІЇ

Кость Ярослава Олександрівна, аспірант кафедри економіки та підприємництва

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кривов'язько І.В.

Львівський державний технічний університет

Анотація. Досліджується становлення та розвиток наукових підходів до трактування поняття „фінансова діагностика“, що дозволяє сформулювати власне визначення та розуміння її ролі в системі управління.

Summary. Research of occurrence and development of scientific approaches to definition of concept “financial diagnostics”. It helps to generate own definition and understanding of its role in a system of management.